

Skats LNVM nodarbību telpā. Foto: Kristīne Madjare

Vasaras vīzija muzejā: pētīt, atklāt, spēlēties

Pagarināts iepirkums ekspozīcijas “Straumējot laiku” ražošanai un uzstādīšanai 2	Jauniegvumu klāstā: dzīvesstāsts fotogrāfijās, smalki izšuvumi un “Straumes” panākumu liecības 5–6	Atskats uz būtiskām dienām muzejā: 4. maija atzīmēšanu, nodarbību telpas atklāšanu, Zinātnisko lasījumu dienu, Muzeju nakti un ekspresizstādi 10–14
LNVM darbības vietu piedāvājums jūnijā: ekskursijas iekštelpās un dārzā, aktivitātes nodarbību telpā un skatu tornī, izstādes 3–4	Topošās ekspozīcijas: atklāj aizvien jaunas Rīgas pils vēstures epizodes, restaurē unikālu priekšmetu, rekonstruē muzicēšanu viduslaikos 7–9	Aprīļa un maija notikumu apkopojums hronikas lappusēs 15–17

↑ Skats Rīgas pils 4. stāvā,
kur tiks iekārtota ekspozīcija
“Straumējot laiku”.
Foto: Jānis Puķītis

Iepirkums ekspozīcijas “Straumējot laiku” izbūvei

Līdz 9. jūnijam pagarināta pieteikšanās LNVM pirmās (pēc atgriešanās Rīgas pilī) ekspozīcijas “Straumējot laiku” ražošanai un uzstādīšanai.

Dažādu juridisku un birokrātisku šķēršļu dēļ ekspozīcijas iepirkumu process vairākkārt pagarināts, līdz ar to atliekot arī ekspozīcijas izbūves termiņus. Šobrīd plānots, ka ekspozīcijas izbūves darbi noslēgsies tikai 2026. gada pirmajos mēnešos. Līdz ekspozīcijas izbūves darba sākumam, kas prognozēts šī gada septembrī, pagarināta arī iespēja muzeja apmeklētājiem iepazīt atjaunotās Rīgas pils kastelas telpas, skolām un ģimenēm piemērots arī jaunās nodarbību telpas “Izziņas bēniņi” saturs.

LNVM telpās Rīgas pilī plānotas vairākas jaunas ekspozīcijas un izstādes – “Straumējot laiku”, “Livonijas pils”, “Rīgas pils vēsture”, “Sakrālā māksla”. To saturu muzejs izstrādāja ilgākā laika posmā, gaidot atgriešanos vēsturiskajā mājvietā, un patlaban ir pabeigti visu jauno ekspozīciju tehniskie projekti. Šogad plānots izsludināt arī iepirkumu ekspozīcijas “Livonijas pils” ražošanai un uzstādīšanai.

Ekspozīcija “Straumējot laiku”, ko Rīgas pilī izvietos 620 kvadrātmetru platībā, būs stāsts par Latvijas zemi un iedzīvotājiem vēstures ritējumā no

vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Laika plūdums tajā skatīts caur cilvēka piederību noteiktam ļaužu kopumam (pilsētniekiem, etniskajām, reliģiskajām kopienām, sociālajai kārtai, valsts pilsoņiem u. c.), akcentējot deviņiem laikmetiem raksturīgo “mēs” un dažādu grupu savstarpējo sadarbību.

Identitātes, piederības un dažādi sabiedrību vienojošie elementi (sociālā un ekonomiskā sistēma, likumi un tradīcijas, vērtības, valstiskā un politiskā struktūra, dzīvesvieta u. c.) ir svarīgi arī mūsdienu fragmentētajai sabiedrībai. Kam es piederu šodien? Kas mani vieno ar pārējo sabiedrību? Vai un kā ir mainījusies katra cilvēka piederības nozīme un mērogs? Paredzēts, ka ekspozīcijas saturs un dizains rosinās dažādu auditoriju iesaisti gan vēstures izziņās, gan tagadnes izpratnes procesā.

Ekspozīcijas dizaina un tehniskā projekta autors ir SIA “DJA”.

Prognozētās “Straumējot laiku” izbūves un iekārtošanas kopējās izmaksas ir 1 276 672 EUR, no tām 1 085 171 EUR ir Eiropas Savienības finansējums. |

LNVM piedāvājums Rīgas pilī jūnijā

Vasarai sākoties, LNVM Rīgas pilī aicina doties ekskursijās, darboties “Izziņas bēniņos”, apmeklēt folkloras festivāla pasākumus, kā arī novērtēt restaurētās Rīgas pils godību un tās vēstures stāstus, izvēloties savu ceļu pa pils telpām.

Visu vasaru muzeja darba laikā aicinām ģimenes ar bērniem, skolas vecuma bērnus un jauniešus un ikvienu, kurš dod priekšroku interaktīvai vēstures iepazīšanai, apmeklēt nodarbību telpu “Izziņas bēniņi” Rīgas pils 5. stāvā. Te 300 kvadrātmetros var praktiski iepazīt Latvijas vēstures īso kursu – klausoties mūzikas un skaņu ierakstus, skatoties video, iegriežot ceļojuma ratu, pielaiķojot tērpu detaļas vai siluetus, pārbaudot zināšanas jautājumā un atbilžu plāksnēs, balsojot par mūsdienu vērtībām u. c. Savukārt Rīgas pils vēsturi atklāj telpiskā laika līnija ar nozīmīgākajiem notikumiem, izrakumos Rīgas pilī atrastie priekšmeti, kā arī no magnētiskajām aplikācijām veidojamie pils iemītnieku tēli un kluči pils būvēšanai. Pie pētnieku galdiem var rīkoties atpūtas pauzē: likt puzzles, spēlēt galda spēles vai aplūkot vēstures liecības.

11. jūnijā Rīgas pilī gaidīti seniori – tieši viņiem šajā dienā tiek organizētas ekskursijas gida vadībā, sākums: 12.00 un 14.00. Aptuveni stundas laikā ekskursanti iepazīs renovētās telpas un pils vēsturi.

13. jūnijā 18.00 ekskursija gida vadībā paredzēta plašam interesentu lokam, piedāvājot stāstījumu gan par pils sākotni 14. gadsimtā un vairākkārtējām pārbūvēm tālākajos gadsimtos, gan iemītniekiem, kuru funkcijām un vajadzībām pils pielāgota.

↑ Ekskursija Rīgas pilī gida vadībā.
Foto: LNVM

↑ Pa renovētās Rīgas pils logiem
paveras lieliski skati uz Vecrīgu.
Foto: Poļina Koroļova

↑ Arheoloģisko priekšmetu
stendi “Pazaudēts un atrasts”.
Foto: Jānis Puķītis

↑ Skats muzeja veikalā.
Foto: Jānis Puķītis

Bet tiem, kuri dod priekšroku paša izvēlētam maršrutam pa pili, palīgos iesakām ņemt audiogidu, kurā klausoties un izstaigājot apskates punktus, pils vēsture atvērsies daudz plašāk un krāsaināk (audiogids pieejams piecās valodās un lietojams gan pilī, gan jebkurā citā vietā ar interneta pieslēgumu: app.lnvm.lv). Daudz iespējams uzzināt arī divās ekspresizstādēs: arheoloģisko priekšmetu stendos “Pazaudēts un atrasts” un fotoizstādē “Toreiz un tagad”, kurā var izsekot pils dienvidu korpusa telpu “iepriekšējām dzīvēm”.

27. jūnijā Rīgas pilī skanēs daļa no starptautiskā folkloras festivāla “Baltica” programmas, kura norisēs iespējams klātbūt ikvienam: 11.00–16.00 valodas darbnīcās, 13.00 festivāla un valodas stāstos, 15.00–16.30 daudzvalodu koncertā “Tā dziedāju, tā runāju” (vairāk: festivalbaltica.lv).

Aicinām iegriezties arī muzeja veikalā, kas iekārtots unikālā telpā Svina tornī: te nopērkami suvenīri ar muzeja jauno vizuālo identitāti, amatnieku darinājumi, kā arī jauntapuši drukas darbi izziņai un izklaidei. |

← Skats nodarbību telpā,
Rīgas pils vēstures daļā.
Foto: Jānis Puķītis

← Pie vēstures izpētes
skapjiem nodarbību telpā.
Foto: Kristīne Madjare

→ Festivāls “Baltica”.
Publicitātes foto

Dauderos jūnijā – aktivitātes svaigā gaisā un jauna izstāde

Vasarai sākoties, LNVM Dauderi aicinās vairāk novērtēt muzeja priekšrocības – dārzu un parku, kas siltajā gadalaikā sniedz iespējas dažādot muzeja apmeklējumu.

Starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā 1. jūnijā 14.00 muzejs aicina ģimenes ar bērniem, kā arī citus interesentus tikties ar mākslinieci Aigu Kalniņu viņas izstādes “Mūžīgais pavasaris Nr. 2” noslēguma pasākumā – meistarklasē Dauderu krāšņajā dārzā (dalība – bez maksas).

14. un 20. jūnijā muzejs rīko “Dauderu Odiseju” gida vadībā. Ekskursija-piedzīvojums sāksies Dauderu namā, ielūkojoties arī telpās, kuras apmeklētājiem ikdienā nav pieejamas: kādreizējā vannasistabā, mansardā, pagrabstāvā. Sekos aizraujoša pastaiga pa Dauderu namam piegulošo dārzu. Sākums 12.00, maksa – 6 eiro. Ierobežotā dalībnieku skaita dēļ ieteicams pieteikties iepriekš: dauderi@lnvm.gov.lv vai 67392229; 67391780.

↓ Jānis Brinkmanis. Daugava. 1958. gads. Foto: Jānis Puķītis

← Ekskursija Dauderos.
Foto: Ilze Brinkmane

↑ ← Rekonstruētās mākslīgās
pilsdrupas Dauderu parkā.
Foto: Jānis Puķītis

No maija sākuma Dauderu teritorijā ir atvērta jauna skatu un aktivitāšu vieta – Dauderu parka mākslīgās pilsdrupas (kādreizējās alusdarītavas “Waldschlößchen” ūdenstornis), kas slejas virs Dauderu kāpas 41 olekti jeb 23 metrus augstu. Torņa iekšpusē pieejama informācija par pilsdrupu un apkaimes vēsturi, bet, uzkāpjot tā skatu platformā, paveras līdz šim neredzētas Sarkandaugavas un tuvējās apkārtnes ainavas. Pilsdrupas var “iekarot” arī citādi – tās veidotas kā aizraujoša aktīvās atpūtas vieta kāpšanas sporta cienītājiem. Tornis pieejams līdz pat oktobrim: darba dienās no 13.00 līdz 20.00, brīvdienās no 10.00 līdz 20.00.

21. un 27. jūnijā 14.00 šeit notiks gida vadīta ekskursija “41 olekts virs Dauderu kāpas”, kas sāksies Dauderu dārzā un turpināsies namam piegulošajā parkā. Ekskursijā varēs uzzināt Dauderu dārza un parka vēsturi, kā arī uzkāpt mākslīgo pilsdrupu skatu platformā. Dalībnieku skaits – ierobežots, nepieciešama laicīga pieteikšanās, maksa par ekskursiju – 6 eiro.

4. jūnijā Dauderu nama Lielajā salonā tiks atklāta un līdz 6. jūlijam būs skatāma gleznotāja Jāņa Brinkmaņa (1909–1996) 116. dzimšanas dienai veltīta darbu izstāde “Ziemeļrīga. Vasaras gaismā”. Tajā ietverti darbi, kas atspoguļo mākslinieka daudzpusību, attēlojot gan pilsētvidi un ainavas, gan ziedus un pašportretus. Gleznotājs Jānis Brinkmanis dzimis Vecmīlgrāvī, iestājies Latvijas Mākslas akadēmijā (LMA) 14 gadu vecumā bez iepriekšējas sagatavošanās un vēlāk kļuvis par mākslinieku, kas gleznoja eļļas tehnikā latviešu vecmeistaru izcilākajās mākslas tradīcijās. Izstādes atklāšana – 7. jūnijā. |

↑ Varvara Žogota (pa labi) kopā ar draudzeni. Fēliksa Ozoliņa fotostudija Rīgā. 1930. gadu beigas. LNVN jaunieguvums

↑ Varvara Žogota. Lūcijas Alutis-Kreibergas fotostudija Rīgā. 1930. gadu 2. puse. LNVN jaunieguvums

← Žogotu ģimene. Priekšpusē no kreisās: māte (?), bērni Ādams, Praskovja un Varvara, aizmugurē pa kreisi – dēls Pēteris (?). Fotogrāfs Īzaks Izraelīts Kārsavā. 1910. gadi. LNVN jaunieguvums

Latgales zemnieku meitas dzīvesstāsts fotogrāfijās

Nesena muzeja jaunieguvums – Varvaras Žogotas fotogrāfijas – atklāj ne tikai Latgales zemnieku meitas un Rīgas mājkalpotājas dzīvesstāstu, bet arī samezgloto Latvijas vēsturi 20. gadsimtā.

Varvara Žogota (arī Žugota, Žugata) piedzima 1904. gadā un bērnību pavadīja Orino ciemā jeb Krievu Oriņos, kas atradās Rītupes (ludrupes) krastā, dažus kilometrus uz ziemeļiem no Kārsavas. Varvaras tēvam bijis Latgales latviešiem raksturīgs vārds – Ādams Žogota, bet ģimene, tāpat kā toreizējā Višgorodas pagasta iedzīvotāju vairākums, bija pareizticīgie.

Varvaras dzimtā vieta 20. gadsimta gaitā ietilpa ne tikai dažādos pagastos, apriņķos un rajonos, bet arī valstīs. Varvarai piedzimstot, Orino ciems ietilpa Pleskavas guberņas Višgorodas pagastā, kas pēc 1920. gada Latvijas-Padomju Krievijas miera līguma tika pievienots Latvijai un piecus gadus vēlāk sadalīts Augšpils un Gauru pagastā. Pēc atkārtotās padomju okupācijas 1944. gada augustā šo Abrenes apriņķa daļu no Latvijas atkal atdalīja un pievienoja Krievijas PFSR Pleskavas apgabalam. Mūsdienās Orino jeb Krievu Oriņus vairs neatrast. Pārsimt metru tālāk, pretējā Rītupes krastā un otrpus valstu robežai – Ludzas novada Salnavas pagastā – līdz mūsdienām saglabājusies apdzīvota vieta Orinski jeb Latviešu Oriņi.

Varvara Žogota jaunībā devusies peļņā uz Rīgu. No 1935. gada viņa strādāja par mājkalpotāju turīgu ebreju ģimenēs, visilgāk – pie ādu ģērētavas “Brāļi Šteini” līdzīpašnieka Dāvida Šteina ģimenes, kas dzīvoja Maskavas (no 1938. gada Latgales) ielā 95. Kā mājkalpotāja Varvara Žogota rūpējās par Dāvida un Raheles Šteinu mazgadīgajiem dēliem Bencionu un Šmuelu, pavadīja ģimeni arī vasaras atpūtā Rīgas Jūrmalā.

Pēc padomju okupācijas Šteinu ģimenes turība strauji saruka – Dāvids Šteins zaudēja īpašnieka statusu nu jau nacionalizētajā ādu ģērētavā, kuru 1940. gada novembrī pārdēvēja par “Admini”. 9. decembrī Varvara Žogota iestājās darbā “Adminī”, kļūstot par gludinātāju ādu apstrādes nodaļā. Viņa

↓ Kartē iezīmēta Orino jeb Krievu Oriņu atrašanās vieta un vēlākā Latvijas-Krievijas robeža. Izgriezums no Latvijas topogrāfiskās kartes

(102. lapa – Kārsava. Pēc 1922. gada uzmērījumiem 1931. gadā izdevusi Latvijas armijas štāba Ģeodēzijas-topogrāfijas daļa. Mērogs 1:75 000)

↑ Varvara Žogota savu darba devēju Šteinu dzīvoklī Latgales ielā 95-9. Fotogrāfs Dāvids Gitelsons Rīgā. 1930. gadu beigas. LNVJ jaunieguvums

↑ Varvara Žogota pastaigā ar Bencionu Šteinu Rīgā, Stabu ielā. Fotogrāfs nezināms. 1930.–40. gadu mija. LNVJ jaunieguvums

↑ Zemnieces ziedošu līnu laukā. Orino ciems Pleskavas apgabalā Krievijas PFSSR (bijušajā Gauru pagastā). Fotogrāfs nezināms. 20. gs. vidus. LNVJ jaunieguvums

↑ Žogotu ģimenes locekļi, domājams, pie savas mājas Orino ciemā Pleskavas apgabalā Krievijas PFSSR (bijušajā Gauru pagastā). Fotogrāfs nezināms. 20. gs. vidus. Aizmugurē pa kreisi, domājams, Varvaras Žogotas brālis Pēteris. LNVJ jaunieguvums

↓ Žogotu ģimenes locekļi un citi pie izgreznotas Ziemassvētku egles. Orino ciems Pleskavas apgabalā Krievijas PFSSR (bijušajā Gauru pagastā). Fotogrāfs nezināms. 20. gs. vidus. LNVJ jaunieguvums

↑ Domājams, Varvaras Žogotas brālis Pēteris uz lauka ar aitām. Orino ciems Pleskavas apgabalā Krievijas PFSSR (bijušajā Gauru pagastā). Fotogrāfs nezināms. 20. gs. vidus. LNVJ jaunieguvums

↓ Žogotu ģimenes locekļi ietur pareizticīgo svētku cienastu pie tuvinieku kapu kopiņām. Domājams, Orino ciemā Pleskavas apgabalā Krievijas PFSSR (bijušajā Gauru pagastā). Fotogrāfs nezināms. 1960.–70. gadi. LNVJ jaunieguvums

turpināja dzīvot Latgales ielā 95, īrējot nelielu dzīvokli. Taču drīz pēc tam, kad 1941. gada jūlijā Latviju okupēja nacistiskās Vācijas karaspēks, šo namu iekļāva Rīgas “Lielajā” geto, kura dzeloņdrāšu žogs šajā posmā stiepās tieši gar Šteinu un Varvaras Žogotas mājvietu – pa Latgales un Jersikas ielu. Neebrejiem pavēlēja steidzīgi apmesties citur, un Varvara Žogota jau ap 30. jūliju atgriezās dzimtajā Gauru pagastā.

Par Varvaras Žogotas dzīvi Gauru pagastā pēc 2. pasaules kara pieejamās ziņas ir skolas. Viņa dzīvojusi dzimtajās mājās kopā ar brāli Pēteri un māsu Praskovju un, visticamāk, strādājusi Orino kolhozā.

Fotogrāfijas, kurās fiksēta Žogotu ģimenes un kaimiņu ikdiena – lauku darbi un svētku reizes, ne tikai sniedz vizuālu ieskatu 1950.–60. gadu lauku kultūrvīdē, bet arī rāda dzīvi “zaudētajā Latvijā” – bijušajā Gauru pagastā, kuru 1944. gadā atdalīja no Abrenes apriņķa un pievienoja Krievijas PFSSR.

Kā liecina saglabātie dokumenti, Varvara Žogota vēl 1983. gadā dzīvojusi dzimtajās mājās Orino ciemā. Pagaidām nav noskaidrots, kad viņa aizgājusi mūžībā. |

Mūsdienu vēstures zīmes

Muzeja krājumā tiek iekļautas arī jaunākās vēstures liecības, un viens no pēdējā laika spilgtākajiem notikumiem ir Latvijas režisora Ginta Zilbalodža animācijas filmas “Straume” starptautiskie panākumi (vairāki desmiti balvu dažādos kinofestivālos).

“Straumes” panākumu stāsts vainagojies ar 97. ASV Kinoakadēmijas balvas “Oskars” piešķiršanu 2025. gadā kategorijā “Labākā animācijas filma”. Kopš filmas Latvijas pirmizrādes 2024. gada augustā tā kļuvusi par nacionālo lepnumu un tās varoņi – gan par populāriem pilsētvides objektiem, gan dažādu reklāmas un ikdienā lietojamu priekšmetu un spēļu tēliem. Virkne šo priekšmetu nonākusi arī muzeja krājumā, lai kā šī laika kultūras zīme un sasniegums kalpotu nākotnes pētniekiem un interesentiem. |

↓ Animācijas filmas “Straume” plakāts. LNVM jaunieguvums.
Foto: Jānis Puķītis

← Animācijas filmas “Straume” spēle, krāsojamā grāmata un konfekšu kastītes. LNVM jaunieguvums. Foto: Jānis Puķītis

↑ Dvielis. 1930. gadi. Latvija. Darinājusi Trīne Skāmane. LNVM jaunieguvums

Smalkas 1930. gadu tekstilijas

Tuvojoties siltajai un košajai vasarai, Latvijas Nacionālais vēstures muzejs saņēmis dāvinājumā vairākas rūpīgi darinātas un labi saglabājušās tekstilijas, kuras datējamās ar 1930. gadiem un izceļas ar smalku tehniku un interesantiem motīviem.

Tekstilijas darinājusi čakla rokdarbniece un saimniece Trīne Skāmane (dzimusi Bergs), kas savas dzīves gaitas sākusi 1910. gada 9. decembrī Aizputes apriņķa Rudbāržu mājās. Būdamā vecākais bērns trīs jaunāku brāļu ģimenē, apstākļu spiesta viņa skolas solā pavadījusi vien četrus gadus. 1933. gadā Trīne Skāmane uzsāka mācības Liepājā, H. Šmits-Valteres saimniecības un vārīšanasursos.

Pārceļoties uz Rīgu, viņa neilgi strādājusi uzņēmumā AS “Rīgas Bekons”, bet, pārejot precētas sievas godā, bijusi māsaimniece un veikli vadījusi mājas dzīvi. Mazbērnu atmiņās vecmāmiņa vienmēr darinājusi kādu rokdarbu; bieži adījusi, tamborējusi un šuvusi ikdienā nepieciešamās lietas – dvieļus, gultasveļu, galdautus, arī apģērbus sev un ģimenei.

Muzejā nonākušo tekstiliju klāstā ir no baltiem kokvilnas diegiem tamborētas galda sedziņas, vairākas spilvendrānas ar rūpnieciski austu un rokām tamborētu mežģīņu ielaidumu rotājumiem un dekoratīvas izšūtas sienas segas, galdauti un dvieļi. Pēdējie darināti uz balta kokvilnas auduma izšuvuma tehnikā ar ziliem vai sarkaniem kokvilnas diegiem un attēlo vāzes ar pašmāju un eksotiskiem augļiem un ogām, kā arī virtuves ainu ar saimniecei pie plīts un skursteņslauķi ar amata rīkiem. |

← Etnomuzikolgs Valdis
Muktupāvels iejūtas priesterā tēlā.
Foto: LNVM

↑ Senās mūzikas ansamblis
"Trakula" Rīgas pils kapelā. Foto:
LNVM

Ko spēlēja un klausījās Livonijas piļu iedzīvotāji?

Topošajā ekspozīcijā par Livonijas pilīm stāstīsim par to iemītniekiem un viņu nodarbēm, kuru lokā, protams, ietilpa arī mūzika.

Aprīļa beigās operators Mārcis Volfs un asistents Roberts Pogožeļskis atjaunotās Rīgas pils kapelas sienās iemūžināja senās mūzikas ansambli "Trakula". Mūziķi izpildīja divus skaņdarbus: "Amoroso" (Giovanni Ambrosio, ap 1475. g.) un "Les Bouffons" (Jean d'Estrée, 1559. g., un Thoinot Arbeau, 1589. g.). Tas ļaus ekspozīcijas apmeklētājiem gūt ne tikai audiālu, bet arī vizuālu iespaidu par kādu vēlo viduslaiku muzikantu priekšnesumu Livonijā. Ieraksta dalībnieki bija: Līga Jeleviča (rata lira un fidele), Māra Robežniece (stabule), Kaspars Indrēvics (rāmja bungas) un Māris Jēkabsons (lauta un dūdas).

29. aprīlī Rīgas pils sakristejas nišā meditativā vargana spēlē gremdējās un 14. gs. Vācu ordeņa priesterā tēlā iemiesojās Valdis Muktupāvels. Savukārt 2. maijā Misas krastos muzikanta Emīla Zonnes pirkstos vīterojā kaula stabules, ko, zirgu bara ielenkts, kameras objektīvā tvēra operators Krišjānis Pleiko. Emīls atainoja ganībās devušos zirgu puisī, Livonijas pamatiedzīvotāju, kādi strādāja galvenokārt piļu priekšpilīs.

Sirsnīga pateicība ansambļa "Trakula" mūziķiem, Andrejam Planderam un Emīlam Zonnem par atsaucību un skaisto instrumentu spēli! Pateicamies amatniekam Artūram Zirnim, kurš filmēšanai bez maksas atvēlēja rekvizītus – paša darinātās 14. gs. ozolkoka krēslu un lāžu rekonstrukcijas –, kā arī Līgai Brodūzai par iespēju bez maksas veikt filmēšanu Dabas un labsajūtas centrā "Dabas zirgi". Īpašs paldies etnomuzikologam, Latvijas Universitātes profesoram, mākslas zinātnu doktoram Valdim Muktupāvelam par konsultācijām šīs izstādes tēmas sagatavošanā! |

Bronzas leopards roku skalošanai

Vienā no muzejā topošajām ekspozīcijām, kas veltīta Livonijas piļu vēsturei, starp citām vērtīgām un unikālām vēstures liecībām paredzēts izstādīt arī šo Igaunijā atrasto eksotiskas formas trauku.

Akvamanīls jeb roku mazgājama trauks atrasts 1904. gadā netālu no Laisas pils (Igaunija). Šādi bronzas trauki paredzēti piepildīšanai ar ūdeni un lēnai iztukšošanai pār kunga rokām. Atrastais bronzas leopards izgatavots 13. gadsimta beigās Vācijā ļoti augstas kvalitātes lējumā, taču redzams, ka iegrebtie ornamenta ir bijuši mazāk prasmīgi. Muzejā veiktās analīzes norāda, ka pēc atrašanas trauks ticis labots, aizpildot zudušās vietas un piešķirot tam vienmērīgi brūnu toni. |

↓ Akvamanīls. Video: Jānis Puķītis.
Ekrānšāviņš

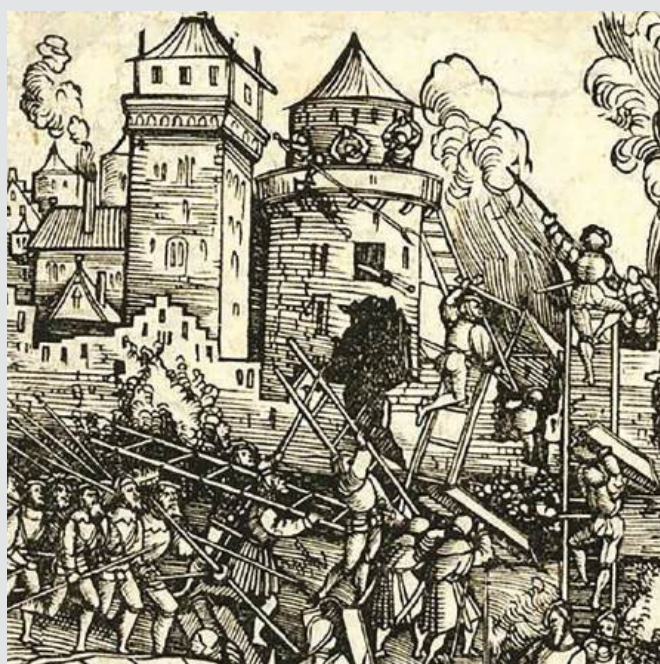
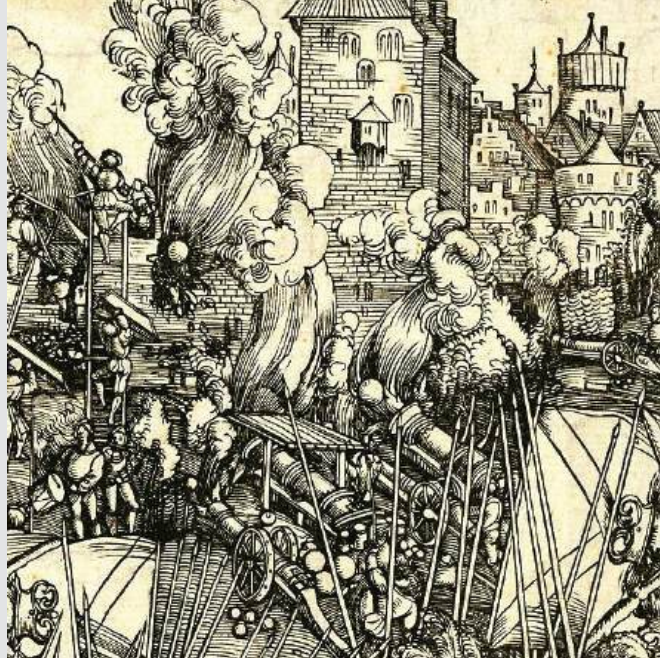
Monheima pils padošanās un nopostīšana 1484. gadā

Ja akmeņi spētu runāt... tad Rīgas pils pagrabos tie vēstītu par dramatiskiem notikumiem pirms 541 gada, kad rīdzinieki teju pilnībā nopostīja iepriekšējo Vācu ordeņa pili, kas atradās tagadējās pils vietā.

Pils sagraušana 1484. gadā bija epizode kārtējā karā starp Vācu ordeni un Rīgas pilsētu, kas ilga no 1481. līdz 1491. gadam. Ietekmīgajam Vācu ordenim piederēja divas trešdaļas Livonijas zemju, un tas mērķtiecīgi centās nostiprināt politisku virsvāru pār daļēji patstāvīgo Rīgu. Arī 1330. gadā celtās ordeņa pils atrašanās vieta cieši blakus Rīgai bija izvēlēta ar stratēģisku aprēķinu – ordeņa karaspēks no pils viegli varēja apšaudīt pilsētu, kontrolēt ostā ienākošos kuģus un doties karagājienos. Militāra funkcija bija arī vismaz diviem lielgabalu torņiem, kas atradās pie pils izbūvētajā priekšpilī. Pieaugot saspīlējumam, torņiem noplēsa jumtus un to vietā ierīkoja nocietinātas platformas (bolverkus), kur izvietoja lielgabalus. Piedevām ap pili izvietoja vēl citas militāras būves (blokhausus), kas bija vērstas pret pilsētu.

Gan ordeņa ļaudis no pils, gan pilsētnieki bieži devās nelielos sirojumos (un tiem sekojošos atribes gājienos), lai izpostītu pretinieka īpašumus, saņemtu gūstekņus, nolaupītu zirgus, lopus un pārtiku.

Taču kara veiksmē ne vienmēr bija spēcīgā Vācu ordeņa pusē. Pēc vairākām militārām sadursmēm 1483. gada nogalē rīdziniekiem izdevās uzsākt ilgstošu pils aplenkumu. Lai aplenkto neizlauztos brīvībā un ordeņa karaspēks nevarētu nākt palīgā no sauszemes puses, rīdzinieki visapkārt pilij izraka grāvi, bet Daugavā izskaldīja ledu. Kad nākamā gada pavasarī ledus izgāja, rīdzinieki upē izlika ar ķēdēm un enkuriem nostiprinātus kuģu mastus, kas kalpoja kā barjeras un neļāva ordeņa papildspēkiem ar laivām pietuvoties Rīgas pilij.

← 15.–16. gs. mijas aplenkuma artilērija – t. s. lielie lielgabali, mortīra un citi. Hansa Burgkmaira Vecākā gravīra. Vācija, 16. gs. sākums

↑ Kādas pilsētas aplenkums – fragmenti no ķēzaram Maksimiliānam I veltītā kokgriezuma “Triumfa arka”. Albrehta Dīrera skola. Vācija, 1510. gadi

Saskaņā ar laikabiedra, pilsētas rātes sekretāra Hermana Helevēga sarakstīto Rīgas pilsētas hroniku 1483.–1484. gada pils aplenkumā abas puses plaši izmantoja pārnēsājamus šaujamieročus (stopus un rokas lielgabalus), ugunsbumbas (aizdedzinātas lodes), bet visvairāk – dažādu veidu un kalibru lielgabalus. Pirms 32 gadiem rakstītā vizitācijas protokolā minēts, ka blakus iespaidīgiem pārtikas krājumiem pilī bijuši: 25 akmens ložu lielgabali, 20 svina ložu lielgabali, 3 lielie lielgabali, 90 stopi un 6 mucas bultu, 8 mucas salpetra, 2 mucas sēra un 2 mucas šaujampulvera, bez tam važu bruņukrekli 220 vīriem un plākšņu bruņas 300 vīriem. Tuvojoties karam, Vācu ordenis uz apdraudēto pili ātri spēja nogādāt vēl vairāk ieroču.

Šaujamieroču un munīcijas Rīgas pilī pietika, lai pretotos un izturētu aplenkumu aptuveni pusgadu. 1484. gada 18. aprīlī, Lieldienu dienā, pils aizstāvji mēģināja izlauzties, ar šāviņiem aizdedzināja pret pili izbūvēto pilsētas nocietinājumu (blokhauzu), taču uguns drīz nodzisa un pils aplenkums turpinājās. Visbeidzot, 1484. gada maijā bads piespieda padoties.

Lai neļautu Vācu ordenim pili atgūt, rīdzinieki pēc pils izlaupīšanas 1484. gada maijā uzsāka mērķtiecīgu ēkas nojaukšanu. Hronists Helevēgs rakstīja: “Vienkāršā, nabagā tauta vāca ķieģeļus, pārdeva tos ap 4, 5, 6 šiliņiem par simtu. Pārējo, ko pilsoņi lika nojaukt, viņi varēja aizvest prom un izlietot, tā ka pāri palika vien pilnīgas postažas kaudze. (..) Marijas Debesbraukšanas dienā [15. augustā] sabruka lielais, labākais pils tornis (saukts par Svina torni), un pils tika pilnībā nolīdzināta līdz ar zemi.”

Rīdzinieku triumfs nebija ilgs. Septiņus gadus vēlāk – 1491. gadā kaujā pie Bukultiem – Vācu ordenis sakāva Rīgas karaspēku un piespieda parakstīt Rīgai ļoti neizdevīgo Valmieras norunu. Tā noteica, ka pār pilsētu tiek atjaunota ordeņa un arhibīskapa dubultā virskundzība, kā arī nopostītās pils vietā Rīgai par saviem līdzekļiem sešos gados jāuzceļ ordenim jauna pils. Grandiozie būvdarbi gan sākās vien ap 1497. gadu un ilga gandrīz divas desmitgades, taču arī jaunā – mūsdienās redzamā – pils tika izbūvēta un aprīkota atbilstoši Vācu ordeņa kastelas tipa piļu augstākajiem standartiem un arī militārajām prasībām.

Pētnieku starpā nav vienprātības par to, cik daudz no iepriekšējās pils mūru un torņu apakšējām daļām 1484. gadā palika neskartas zem būvgružu kaudzes. Tomēr var droši konstatēt, ka ap 1497. gadu celtās jaunās Rīgas pils ārsienas mūrētas tieši virsū senāko mūru paliekām. Mūsdienās pils pagrabā (restaurētajā Dienvidu spārnā, muzeja telpās) var viegli atpazīt abas būvfāzes, jo tās atšķiras gan vizuāli, gan pēc mūrējuma tehnikas. Senākās, 1330. gados celtās pils sienas bija veidotas no rūpīgi apskaldītiem dolomīta blukšiem (kvadriem), mūrējumā ievērojot rindu principu. Savukārt 1497.–1515. gadā celtā pils mūrēta no dažādiem, arī haotiski salasītiem neregulāras formas materiāliem, tostarp būvgružiem.

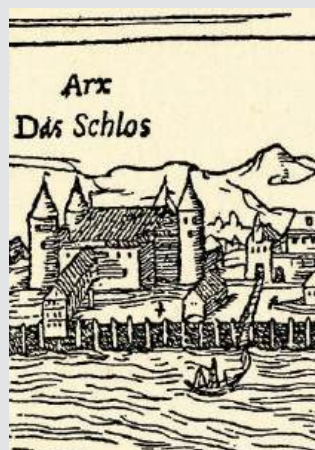
Iespējams, atsevišķi sagraudās pils būvelementi jaunajā pilī tika izmantoti pat vīreprezentatīvāko telpu interjerā. Piemēram, daļai akmens kolonnu, kas aplūkojamas bijušajā pils baznīcā un mestra remtērī (ēdamzālē), izcelsme teorētiski varētu būt saistāma ar 1484. gadā nopostīto pili.

Līdz šim nav apzināts neviens droši ticams 1484. gadā sagraudās pils vizuālais attēlojums. Senākajā iespēstajā Rīgas panorāmā, kas publicēta 1550. gadā kartogrāfa Sebastiāna Minstera grāmatā “Kosmogrāfija”, pils redzama ar tualetes izbūvi jeb danckeru Daugavas pusē, taču tobrīd jaunajai pilij danckera nebija – tāds bija tikai iepriekšējai, 1484. gadā nopostītajai pilij. Iespējams, mākslinieks pārzīmējis kādu senāku, mūsdienās nezināmu iepriekšējās pils attēlu, to iekļaujot Rīgas panorāmā, kas savukārt ataino pilsētas apbūvi ap 1550. gadu. Šāda brīva detaļu

kombinācija 16. gadsimta mākslā bija ierasta – pilsētu panorāmas drīzāk jāuztver kā ideāltipiski atainojumi, kur blakus var būt redzamas ēkas un notikumi no dažādiem laikmetiem, turklāt ēku izvietojums un arhitektūra ne vienmēr attēlota precīzi.

Par vēsturiskajai realitātei vistuvākajām uzskatāmas mūsdienu vizuālās rekonstrukcijas, kas 1484. gadā zudušās pils hipotētisko būvapjomu ataino, vadoties pēc konstatētajām ēkas pamatu kontūrām, kā arī analogijām ar līdzīgām Vācu ordeņa pilīm. |

↑ Dolomīta akmens mūrējums un atslodzes arka Rīgas pils pagrabā – paliekas no 1484. gadā nojauktās pils; augšpusē – ap 1497. gadu celtās jaunās pils velvēs. 2024. gads. Foto: Jānis Puķītis

↑ Akmens kolonnas bāze no 1330. gados celtās un 1484. gadā sagraudās Rīgas pils, atrasta restaurācijas darbu laikā 2022. gadā pils Rietumu spārna pagrabstāvā. LNVM krājums. Foto: Jānis Puķītis

← Izgriezumā no Rīgas panorāmas – kokgriezuma attēla Sebastiāna Minstera grāmatā “Kosmogrāfija”. Bāzele, 1550. gads

Ēnu diena muzejā

4. aprīlī arī Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā pulcējās skolēni, kuri vēlējās pārbaudīt – ja nu tieši muzeja darbinieks būs viņu nākotnes profesija?

Rīgas pili no paša rīta ieradās 11 ēnas, kas sekoja Izglītības un komunikācijas departamenta muzejpedagoģēm, māksliniekam, grafikas dizainerei un preses sekretārei, iepazīstot šo profesiju ikdienas darbu muzejā. Ap pusdienlaiku tām piepulcējās ēnas, kuras bija pieteikušās uzzināt par muzeja darbinieku ikdienā citās LNVM darbības vietās, lai kopā dotos LNVM direktora vietnieka zinātniskajā darbā Toma Ķikuta vadītā ekskursijā pa Rīgas pili.

LNVM Krātuvē dienas pirmo pusī vadīja un ar muzeja darbinieku dažādajām profesijām iepazīnās 14 ēnas: muzeja direktora vietnieku Tomu Ķikutu, Vēstures departamenta galveno krājuma glabātāju Gunitu Baumanī, Numismātikas nodaļas galveno krājuma glabātāju Jevgēniju Svikli un Arheoloģijas departamenta krājuma glabātāju Austru Engīzeri “izsekoja” pa diviem skolēniem, mākslas fotogrāfu Jāni Puķīti – četri, bet pa vienam interesentam tika Etnogrāfijas nodaļas galvenajai krājuma glabātājai Madarai Briedei un Arheoloģijas departamenta galvenajai krājuma glabātājai Alisei Gunnarssonei.

Tautas frontes muzejā viesojās divi ēnotāji – viņi sekoja krājuma glabātāja dienas gaitām, uzzinot par to, kā rūpes par salīdzinoši nelielu kolekciju tiek apvienots ar darbu ar apmeklētājiem.

← Ēnu dienas ēnotāji un ēnojami
Rīgas pili. Foto: Poļina Koroļova

↑ Ēnu dienas dalībnieki LNVM
Krātuvē. Foto: Poļina Koroļova

↑ Dauderu darbinieku ēnas.
Foto: LNVM

Savukārt Dauderos pabija četras skolnieces no dažādām Latvijas skolām, kuras vēlējās iepazīties ar divām muzeja darbinieku profesijām. Galvenā krājuma glabātāja Viola Ozoliņa iepazīstināja, kā tiek noformēti un glabāti ekspozīcijas priekšmeti, bet Ilze Brinkmane sniedza ieskatu darbā ar cilvēkiem un informāciju. Muzeja darbinieki centās, lai jaukās ēnas gūst vismaz nelielu ieskatu par šo profesiju ikdienas pienākumiem un iespējām, kā arī redz muzeja apmeklētājiem ne tik pieejamas vietas, piemēram, 19. gadsimta beigās celtā savrupnoma vannas istaba u. c.

Priecājamies, ka izvēlējāties LNVM, un uz tikšanos muzejā nākamreiz! |

← Ēnu diena Rīgas pili.
Foto: Poļina Koroļova

→ Ēnas Tautas frontes muzejā.
Foto: LNVM

Neatkarības deklarācijas pieņemšanas 35. gadadiena

Aprīlis un maijs LNVM Tautas frontes muzejā
pagāja Neatkarības deklarācijas zīmē – piedaloties
konferencē, veidojot ārtelpas izstādi un sadarbībā
ar Latvijas Radio – raidījumu ciklu un raidlugu,
kā arī piedāvājot 4. maija pasākumu programmu.

Jau 4. aprīlī norisinājās 4. maija Deklarācijas kluba,
Latvijas Republikas Saeimas un Tautas frontes mu-
zeja rīkota konference “Baltijas pavasaris un latviskā
griba”. Tās ietvaros atmodas laika līderi, deklarācijas
autori, Augstākās padomes deputāti un eksperti
diskutēja par deklarācijas spēku, nozīmi un valsts
izaicinājumiem mūsdienās.

Sadarbībā ar Latvijas Republikas Saeimu tika
izveidota deklarācijai veltīta ārtelpas izstāde. Tās
atklāšana norisinājās 4. maijā, klātesot Latvijas Re-
publikas Augstākās padomes deputātiem. Izstāde
vēstīja par ceļu uz brīvību, drosmi pretoties okupā-
cijas varai un ticību neatkarīgai, demokrātiskai valstij
un bija veltījums visiem Latvijas neatkarības atjau-
notājiem – cilvēkiem, kuru drosme un neatlaidība
ļāva atgūt savu valsti un atgriezties rietumu pasaulē.

Sadarbojoties ar Latvijas Radio 3, muzejs pie-
dāvāja trīs raidījumu ciklu, veltītu 1990. gada 4. maija
Neatkarības deklarācijai. Katrā no raidījumiem tika
stāstīts par konkrētu spraugu posmu deklarācijas
tapšanas ceļā.

↑ 4. maijs Tautas frontes
muzejā. Foto: K. T. Ozoliņš

↑ Konference “Baltijas
pavasaris un latviskā griba”.
Foto: K. T. Ozoliņš

3. maijā pirmatskaņojumu Latvijas Radio 1 ciklā
“Ielūdz radioteātris” piedzīvoja Kārļa Anitena raidlu-
ga “Atmiņas par nākotni”, kas veidota sadarbībā ar
Tautas frontes muzeju, balstoties Daiņa Ivāna atmi-
ņām par notikumiem no 1989. gada 9. oktobra līdz
1990. gada 4. maijam.

4. maijā Tautas frontes muzejs aicināja apmek-
lētājus no 11.00 līdz 18.00 apskatīt ekspozīciju un
noteiktos laikos piedalīties gida vadītās ekskursijās
gan muzejā, gan ārtelpā. Visas dienas gaitā muzejā
bija iespēja noskatīties Latvijas Republikas Saeimas
veidotus Neatkarības deklarācijas pieņemšanas
35. gadadienai veltītus video, kā arī noklausīties “Vai
zini?” raidījumus un radiolugu “Atmiņas par nākotni”.
Patīkams pārsteigums bija lielā apmeklētāju interese
visas dienas garumā – kopējais viesu skaits bija 259.

Arī Tautas frontes muzeja veidotā virtuālā pa-
staiga “1990. gada 4. maijam pa pēdām”, kas radīta
2020. gadā, šogad ir piedzīvojusi rekordlielu skatīju-
mu skaitu – 20 500.

Jau par tradīciju ir kļuvis piedāvājums skolām
apmeklēt muzeju un pieteikties gida vadītām bez-
maksas ekskursijām, pielāgojot šo piedāvājumu no-
zīmīgiem datumiem. Šopavasār šim piedāvājumam
atsaucās 13 dažādas skolas no Rīgas un ārpus tās. |

← Neatkarības deklarācijai
veltīta izstāde pie Latvijas
Republikas Saeimas.
Foto: Anna Zeibārte

↓ Radiolugas “Atmiņas par
nākotni” ierakstīšana. No kreisās:
aktieri Gundars Grasbergs
un Inga Misāne-Grasberga,
LTF pirmais valdes priekšsēdētājs
Dainis Ivāns, režisors Kārlis Anitens.
Foto: K. T. Ozoliņš

← Radio raidījuma “Vai zini?”
ierakstīšana. Dainis Ivāns un
Inga Saksone. Foto: K. T. Ozoliņš

← ↑ Skati "Izziņas bēniņu"
atklāšanas pasākumā.
Foto: Jānis Puķītis

“Izziņas bēniņi” atklāti un izmēģināti

13. maijā Rīgas pilī notika LNVM nodarbību telpas bērniem un jauniešiem “Izziņas bēniņi” oficiāla atklāšana, kurā piedalījās telpas veidotāji un atbalstītāji.

300 kvadrātmetrus plašā telpa pils augstākajā stāvā ar noslēpumainu bēniņu auru aicina aktīvi darboties un spēles un pētišanas gaitā izziņāt Latvijas vēsturi. Lai šis process būtu iespējami aizraujošs, bija nepieciešama daudzu un dažādu pušu sadarbība, un pasākumā, ko vadīt bija uzticēts tiešajai auditorijai – muzejnieku bērniem –, tika teikts liels paldies visiem nodarbību telpas tapšanā iesaistītajiem.

Aplausus un pateicības saņēma: mākslinieciskās idejas un scenogrāfiskā iekārtojuma autori Una Grants (viņa ir arī grafiskā dizaina autore) un Reinis Suhanovs; sadarbības partnera AS “Latvijas Finieris”, mūzikas un reklāmas ierakstu studijas “Mute Studija”, profesionālās izglītības programmas “Start-School”, SIA “Balta Trend”, SIA “REVERIE Trading Group” pārstāvji; LNVM Izglītības un komunikācijas departamenta darbinieki Astrīda Burbicka, Santa Cerbule, Kristaps Kalējs, Zane Lāce, Ilze Miķelsone, Elza Skutāne, LNVM direktora vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikuts un atbalstošie kolēģi visos muzeja departamentos.

Pasākuma skaniskā puse bija Rīgas Vācu ģimnāzijas puīšu vokālā ansambļa “Pūķis” ziņā – paldies par rotaļīgās atmosfēras uzturēšanu!

LNVM nodarbību telpa “Izziņas bēniņi” Rīgas pilī iekārtota ar Kultūras ministrijas piesaistītā Eiropas fondu līdzfinansējuma ieguldījumu. |

← Pasākumā uz vadītāju
jautājumiem bija jāatbild arī
nodarbību telpas māksliniekiem
Unai Grants un Reinim Suhanovam.
Foto: Jānis Puķītis

← Skats “Izziņas bēniņu”
atklāšanas pasākumā.
Foto: Jānis Puķītis

←↑↓ Skati Zinātnisko
lasījumu norisēs 14. maijā.
Foto: Polīna Koroļova

Rīgas pilī atgriezušies Zinātniskie lasījumi

14. maijā Latvijas Nacionālais vēstures muzejs Rīgas pilī aicināja uz tradicionālo Zinātnisko lasījumu dienu, kad visas dienas gaitā arheologi, vēsturnieki, restauratori, etnogrāfi un citi speciālisti iepazīstina ar jaunāko pētījumu rezultātiem.

Šī lasījumu reize bija zīmīga ar to, ka 2001. gadā aizsāktie LNVM Zinātniskie lasījumi pēc vairāk nekā 10 gadu pārtraukuma atgriezās muzeja mājvietā Rīgas pilī.

Lasījumu programmā bija 10 ziņojumi, kuru tēmu loks aptvēra dažādas muzeja darbības jomas un laika periodus: no procesa un tradīciju (Jersikas valstiskums, Latvijas biedrības 19.–20. gadsimtā, Vidzemes kapu svētku tradīcijas) un apjomīgu kolekciju (senākie apbedījumi Rucavas Mazkatužos, Bēnes depozijs, Kaukāza zīmējumu albums, kristāmtrauku un sieviešu apakšveļas kolekcija) pētniecības līdz konkrētu priekšmetu (sv. Jēkaba baznīcas Triumfa krusts) restaurācijai un analīzei un viena cilvēka (inženiera-ķīmiķa Rolanda Puriņa) devuma apskatam. Dienas programmai bija iespējams sekot arī muzeja Facebook lapā, lasījumu ieraksts pieejams LNVM kanālā Youtube un eMuzejā. |

LNVM Muzeju naktī un dienā

17. maija Muzeju naktī, kas šogad notika ar devīzi “Mūsu vērtību stāsti”, LNVM aicināja uz visām muzeja darbības vietām – Rīgas pili, Krātuvi, Dauderiem un Tautas frontes muzeju –, katrā gūstot jaunus iespaidus un pieredzi saistībā ar Latvijas vēsturi un tās vērtībām.

Jau dienas laikā LNVM Krātuvē Pulka ielā trīs ekskursantu grupas apskatīja parasti nepieejamās etnogrāfijas, numismātikas, vēstures priekšmetu glabātavas, kā arī restaurācijas darbnīcas un telpas, iepazīstot katras specifiku.

Vakarā ar fanfaru skaņām un bruņinieku sargāti (paldies Vēstures rekonstrukcijas un izpētes klubam “Rodenpoys”) vērās Rīgas pils vārti, lai stāstītu pils un vienlaikus visas Latvijas vēstures stāstus gan skaņās (paldies JVLMA Senās mūzikas katedrai) un bildēs, gan pils iemītnieku tēlos, gan gluži nesen atklāto arheoloģisko liecību izstādē “Nupat izrakts”, kur bija iespējams aprunāties ar Arheoloģijas departamenta galveno krājuma glabātāju Ilzi Mālkalni.

↑↓ Muzeju nakts Rīgas pili.
Foto: Polīna Koroļova

← Arheoloģisko liecību izstāde
“Nupat izrakts” Rīgas pili.
Foto: Polīna Koroļova

LNVM Dauderu programmā “(Ne)zūdošās vērtības” varēja izpētīt grezno namu un košo dārzu, ekspozīcijā aizdomāties par vērtību zūdamību, radoši darboties meistarklasēs, aktīvākie – uzkāpt atjaunotajās pilsdrupās-tornī vai piespēlēt mūsu valstsvienībai galda hokeja turnīrā. Lietainajā dienā visus sildīja ugunskurā vārīta zupa.

LNVM Tautas frontes muzejs Vecrīgā aicināja atskatīties uz nesenās vēstures notikumiem, pārdomāt Latvijas 35 neatkarības gadus un to ieguvumus, kā arī piedalīties dažādos konkursos un spēlēt QR kodu orientēšanās spēli.

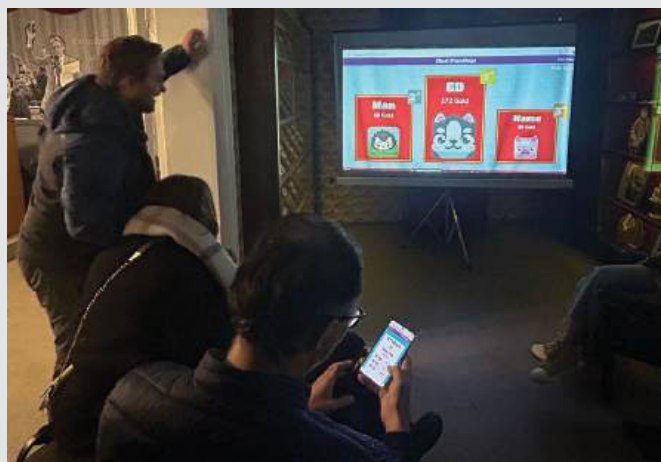
Kopā Muzeju naktī LNVM pabija 3572 apmeklētāji: Rīgas pilī 2007, Dauderos 1201, Tautas frontes muzejā 326, Krātuvē 38. |

↑ Muzeju nakts apmeklētāji LNVM Krātuvē.
Foto: Poļina Koroļova

→ Skatītāji senās mūzikas koncertā Rīgas pilī.
Foto: Poļina Koroļova

→ ↓ Apmeklētāji Tautas frontes muzejā. Foto: Poļina Koroļova

→ Apmeklētāji Dauderos.
Foto: Jānis Puķītis

Aprīlis

02.04.

Atzīmējot 25 gadu pastāvēšanu, Lauku atbalsta dienesta (LAD) 70 darbinieki no visas Latvijas, kuri ikdienā administrē atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai, bija nolēmuši apmeklēt Dauderu muzeju. Gidu pavadībā viesi iepazinās ar grezno 19. gadsimta beigu savrupnamu, apskatīja muzeja pamatekspozīciju un novērtēja pavasara košumu dārzā un parkā. Foto: Olga Miheloviča

05.04.

Sestdienas priekšpusdienā Rīgas pils pildījās ar kuplu interesentu pulku – ekskursijā pa Rīgas pili veda arheologs, LNVMArheoloģijas departamenta vadītājs Jānis Ciglis. Foto: LNVMA

05.04.

Brīvsestdiena Dauderos tika rīkota, lai ekskursijās cildinātu aprīli dzimušos jubiliārus: 205 gadi apritēja alusdarītavas "Waldschlößchen" dibinātājam un mecenātam Johanam Dauderam un 170 gadi – Ādolfam fon Bingneram, kurš radīja modernāko alusdarītavu Baltijā un 19. gs. beigās uzcēla skaistāko savrupnamu Rīgā. Šo iespēju izmantoja 73 apmeklētāji. Foto: Poļina Koroļova

10.04.

10. un 11. aprīlī Rīgā tikās Baltijas valstu lauksaimniecības ministri Armands Krauze, Ignas Hofmans un Hendriks Johanness Terrass, lai vienotos par kopīgu nostāju lauksaimniecības politikā. 10. aprīlī ministru delegāciju ar renovēto Rīgas pili iepazīstināja LNVMA direktors Arnis Rādiņš un direktora vietnieks zinātniskajā darbā Toms Ķikutis. Foto: LNVMA

11.04.

Rīgas pils apskates interesentus pa renovētajām telpām veda arheologs un būvpētnieks Ilmārs Dirveiks. Foto: LNVMA

17.04.

Lielienu priekšvakarā Rīgas pils kapelā Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmija aicināja uz JVLMA baroka orķestra un solistu koncertu, kurā tika izpildīts Džovanni Batistas Pergolēzi skaņdarbs "Stabat Mater". Foto: LNVMA

22.–25.04.

LNVMA ceļojošā izstāde "Es, tu, mēs demokrātijā. Sabiedrības līdzdalība demokrātiskajā Latvijā 1918–1990–šodien" viesojās Ogres Valsts ģimnāzijā. Foto: LNVMA

23.04.–01.06.

Dauderu apmeklētājus priecēja mākslinieces Aigas Kalniņas akrila tehnikā veidoto gleznu izstāde "Mūžīgais pavasaris Nr. 2". Attēlā: māksliniece izstādes atklāšanā. Foto: Jānis Puķītis

24.04.

Benjamiņu nama skaistajā zālē norisinājās Tautas frontes muzeja un Benjamiņu nama veidots pasākums, veltīts īsam, bet Latvijai liktenīgam laika posmam, kad Benjamiņu namu varēja uzskatīt par atjaunojamās valsts "valdības" mītni. Par to stāstīja pirmais Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs Dainis Irvāns, rakstnieks Ēriks Hānbergs, muzikologs un bijušais Latvijas Tautas frontes valdes priekšsēdētājs Arnolds Klotiņš. Sarunu vadīja radiožurnālists Eduards Liniņš, savukārt ar Benjamiņu nama 1988. gada otrās puses notikumu hroniku klātesošos iepazīstināja pētnieks Artis Ērglis. Foto: K. T. Ozoliņš

24.04.

Rīgas pilī notika Latvijas Piju un muižu asociācijas biedru kopsapulce, kurā skats tika vērsti uz asociācijas pērn paveikto un arī ieskicētas nākotnes aprises. Foto: LPMA

24.04. un 23.05.

LNVM sadarbībā ar Latvijas Nedzirdīgo savienību rīkoja ekskursiju gida un zīmju valodas tulka vadībā. Savā Facebook kontā ekskursanti atstāja šādu atsaukmi: "Bija ļoti interesanti redzēt, kā vēsture saglabājusies līdz mūsdienām. Ekskursija bija izglītojoša un atstāja patīkamu iespaidu." Foto: LNS

25. un 27.04.

Ikviena, kas atsaucās aicinājumam doties ekskursijā "41 olekts virs Dauderu kāpas", varēja pavērties uz pilsētu no putna lidojuma, vienlaikus uzzinot daudz jauna un nezināma par vienu no skaistākajiem Sarkandaugavas apkaimes parkiem. Dauderu parka ūdenstorni klātesošie iepazīna vizuālās liecības no pilsdrupu torņa vēstures. Foto: Polīna Koroļova

25.04.

Atzīmējot 160 gadus, kopš latvietis Jānis Daude (vēlāk – Johans Dauders) izveidoja alusdarītavu "Waldschlößchen", un Dauderu muzeja vēstures ciešo saikni ar tās īpašnieku likteņiem, muzeja pārstāvi viesojās alusdarītavas tradīciju mantotāja "Aldara" muzejā. Paldies muzeja pārstāvim Edgaram par interesantu stāstījumu! Foto: Ilze Brinkmane

26.04.

Lielās Talkas dienā Dauderos talkotāji sāka rosīties no plkst. 10.00, lai palīdzētu sakopt skaisto dārza teritoriju. Prieks, ka jau septīto gadu šeit talkot izvēlas Rīgas 10. vidusskolas skolotāja Olga Ponomarenko ar saviem skolēniem. Atmiņai no kopīgās darbošanās Dauderu dārzniecē Laine bija sarūpējusi saulespuķu sēklas, kuras talkas dalībnieki varēja iestādīt mazos podiņos un aiznest uz mājām. Foto: Ilze Brinkmane

29.04.

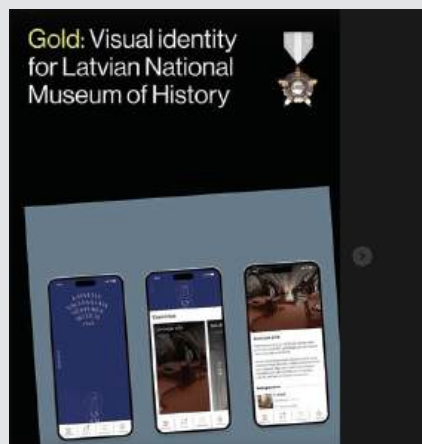
Rīgas Valsts Klasiskajā ģimnāzijā tika uzstādīta LNVM ceļojošā izstāde "Patiesība par Lielvārdes jostu?" un bija apskatāma līdz 10. maijam. Foto: LNVM

29.04.

Vidzemes Tehnoloģiju un dizaina tehnikuma 1. un 2. kursa mēbeļu galdnieki piedalījās LNVM izglītojošajā nodarbībā "Iepazīsti Rīgas pili!". Īpaša uzmanība nodarbībā tika veltīta arhitektu un restauratoru darbam, kā arī pils un tās iemītnieku lomas izpratnei dažādos Latvijas vēstures posmos. Foto: VTDT

30.04.

Apsveicām "KID Design": LADC radošās izcilības festivālā "Adwards" Maijas Rozenfeldes komanda saņēma pirmās pakāpes ordeni kategorijā Uzņēmuma zīmola identitāte par Latvijas Nacionālā vēstures muzeja jauno vizuālo ietērpu! Ekrānšāviņš no adwards.lv

Līdz 04.05.

Olaines kultūras namā varēja apskatīt LNVM ceļojošo izstādi "Ceļā uz Latvijas brīvību". Foto: LNVM

Maijs

06.–10.05.

Saldus novada bibliotēka organizēja pasākumu ciklu "Demokrātijas kodols ir brīvība", kura ietvaros bija apskatāma LNVN izstāde "Es, tu, mēs demokrātijā. Sabiedrības līdzdalība demokrātijā Latvijā (1918–1990–šodien)". Foto: Saldus novada bibliotēka

06.–16.05.

LNVN izstāde "Mēs, tauta" Vangažu pilsētas bibliotēkas apmeklētājiem vēstīja par Latvijas attīstības ceļu pēdējos 30 gados. Foto: LNVN

09.05.

Nedēļā pirms Muzeju nakts Rīgas pils mākslinieku darbnīcā notika sprauga gatavošanās, lai gaidāmās akcijas viesus pils telpās sagaidītu stalti bijušo iemītnieku tēli. Foto: LNVN

10.05.

Dauderu parkā atkal kļuva pieejams senais ūdenstornis. Notikumu atklāja BJC "Rīgas skolēnu pils" direktore Māra Vilciņa un Latvijas Alpinistu savienības prezidents Normunds Reinbergs, vēlot ikvienam sasniegt savas virsotnes. Pirmie tornī augšā un lejā rāpās divi piemilīgi kakši, bet pēc tam ikvienam drošminiekam bija iespēja iziet virvju taku, spēlēt brīvdabas spēles un iemēģināt kāpšanu tornī. Foto: Ilze Brinkmane

12.05.

LNVN telpās Rīgas pilī notika Kultūras ministrijas rīkota preses konference, kurā mediju pārstāvji tika iepazīstināti ar Muzeju nakts norisēm visā Latvijā. Foto: LNVN

12.05.–16.05.

LNVN izstāde "Baltijas brīvības ceļš" izglītoja Latvijas Starptautiskās skolas skolēnus, stāstot par mūsu zemes un tautas ceļu no valstiskās neatkarības cauri okupācijām uz neatkarības atjaunošanu. Foto: LNVN

16.05.

Rīgas pils kapelā skanēja senā mūzika – koncertprogrammu "Skaistais Toskānas zieds" piedāvāja biedrība "Musica Humana". Programmā bija iekļauta 15. gadsimta frankoflāmu vokāli instrumentālā mūzika Agneses Pauniņas (soprāns), Ievas Nīmanes (senie pūšaminstrumenti), Aināra Paukšēna (viola da gamba, viola treble) un Pētera Vaickovska (poziģivs, bass) izpildījumā. Foto: LNVN

18.05.

Pa Rīgas pils logiem varēja vērot RIMI Rīgas maratona norises un māt sveicienus skrējējiem. Foto: LNVN

21.05.

Dauderu muzejā viesojās tuvējā bērnu dārza – Rīgas 169. pirmsskolas mācību iestādes audzēkņi audzinātājas Anitas Dumbrovskas vadībā. Bērni izpētīja vēsturisko nama virtuvi, skatījās nama vitrāžas un raitā solī uzkāpa pa nama saimnieku vītņkāpnēm uz otro stāvu. Foto: Ilze Brinkmane

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

Rīgas pils
Pils laukums 3, Rīga, LV-1050
Tālr. 67221357
E-pasts: info@lnvm.gov.lv
lnvm.gov.lv
emuzejs.lnvm.lv
 LNVMuzejs

Krātuve
LNVM krājums, speciālisti, administrācija
Pulka iela 8, Rīga, LV-1007
Tālr. 67223004
E-pasts: pasts@lnvm.gov.lv
lnvm.gov.lv

Tautas frontes muzejs
Vecpilsētas iela 13/15, Rīga, LV-1050
Tālr. 67224502
E-pasts: tfm@lnvm.gov.lv
 LNVMTautasfrontesmuzejs

Dauderi
Zāģeru iela 7, Rīga, LV-1005
Tālr. 67392229; 67391780
E-pasts: dauderi@lnvm.gov.lv
 LNVMDauderi

EKSPOZĪCIJAS UN IZSTĀDES

Latvijas Nacionālais vēstures muzejs

- Izstāde "Pazaudēts un atrasts"
- Izstāde "Toreiz un tagad"
- Rīgas pils apskates maršruts (arī audiogidā app.lnvm.lv)

Tautas frontes muzejs

Pastāvīgā ekspozīcija:

- Atmoda-LTF-neatkarība
- Parlamentārā revolūcija

Dauderi

Pastāvīgā ekspozīcija:

- Bingneru villas kungu istaba
- Kārļa Ulmaņa darba kabinets
- Dauderu nama liktenis padomju periodā un tapšana par muzeju
- "(Ne)zūdošais mantojums"
- "Karā zaudētais mantojums"
- Līdzņemtais mantojums
- Latvijas apliecināšana trimdā
- Kolekcionāra kabinets
- Savrupnama neredzamā puse – virtuve

Pastāvīgā izstāde:

- Interjera un sudraba priekšmeti no Gaida Graudiņa kolekcijas

Izstāde:

- Gleznotāja Jāņa Brinkmaņa (1909–1996) 116. dzimšanas dienai veltīta darbu izstāde "Ziemeļrīga. Vasaras gaismā" 4.06.–6.07.

eMuzejs

LNVM digitālo resursu krātuve emuzejs.lnvm.lv

- Gadsimta stāsti
- Gadsimta albums
- Galerijas un interaktīvie resursi
- Video un audio
- Pētījumi un izdevumi
- Skolām un ģimenēm

Izmaiņas muzeja darba laikā jūnijā:

23., 24.06. slēgts